

Aan de vooravond van de Europese jongerenontmoeting in Poznan, Polen (december 2009) en de Aziatische jongerenontmoeting in Manilla op de Filipijnen (februari 2010), zijn we dankbaar voor de uitnodiging die we ontvingen van christenen in China. Met enkele broeders hebben we drie weken in hun midden doorgebracht. Weken waarin we zijn overladen met gastvrijheid. Nadat we ontmoetingen hebben meegemaakt van heel verschillende aard, zijn we er nog meer van overtuigd hoe nodig het is dat we de situatie van hun Kerk en van hun grote land – er leven meer dan 56 etnische groepen – van binnenuit leren begrijpen.

Brief uit Taizé

nr. 266 speciaal nummer ^{NL}

BRIEF 2010

Brief uit China

Bij de ingang van de katholieke kathedraal van Peking lossen christenen elkaar de hele dag door af om een ieder die arriveert welkom te heten. Een vrouw op leeftijd vertelt aan ons: "Na zoveel jaren waarin we op geen enkele manier uiting konden geven aan ons geloof, hebben we meegemaakt hoe eind jaren '70 de deuren van de kerken open gingen. En nu zijn er steeds meer niet-christenen die hier komen kijken. Het lukt ons niet om ze allemaal zo goed welkom te heten als we zouden willen."

Een jongere legt aan ons uit: "De Chinese ziel heeft altijd in de hemel geloofd, in een hiernamaals. De decennia die achter ons liggen hebben de waarden die in onze traditie kostbaar zijn, vooral het zoeken naar harmonie en het respect voor ouderen, niet uitgewist. In deze afgelopen jaren is het leven er materieel gezien gelukkig op vooruit gegaan. Maar tegelijkertijd ervaren veel mensen spiritueel een leegte en zijn ze op zoek naar een zin in het leven. Steeds meer jongeren keren in deze tijd terug naar de religie, vooral in de grote steden."

De Kerk in China is nog klein en haar bestaansmiddelen zijn vaak beperkt. Maar wat een dynamisch geloof vind je er onder de christenen! We hebben bewondering voor hun volharding en hun trouw. God is er aan het werk, daarover twijfelen we geen moment. We hebben gelovigen ontmoet die op hun bescheiden plek actief een rol spelen in het bouwen aan de toekomst van hun land. In de provincie Sichuan bijvoorbeeld zijn sommigen na de grote aardbeving in 2008 mee komen werken in de hulpverlening aan de slachtoffers. Ze zijn daar ter plaatse gebleven en worden enorm door de bevolking gewaardeerd.

Verschillende mensen vertelden ons over het leed dat hun ouders en grootouders om hun geloof doorstonden. Iedereen die we ontmoetten was dankbaar om te weten dat elders gelovigen zich met hen verbonden voelen. Toen we in een grote protestantse kerk vertelden dat er in Taizé elke vrijdag jongeren van alle continenten bidden voor de christenen in China, brak men spontaan in applaus uit.

De verdeeldheid binnen de kerken, een wond die de recente geschiedenis heeft nagelaten, wordt als erg pijnlijk ervaren. Ervan overtuigd dat de tijd is aangebroken om dit te boven te komen, zijn er christenen die de nu naar verzoening zoeken. Het is belangrijk dat dit begint in het hart van de gelovigen. Zich samen richten op God in een gemeenschappelijk gebed zou een weg kunnen zijn om te laten zien dat eenheid mogelijk is.

In China staan steeds meer christenen open voor de punten waarop het Evangelie en het eigen oude wijsheidserfgoed met elkaar overeenstemmen. In heel Azië zijn er die proberen te leven vanuit het Evangelie in dialoog met de verschillende culturen en religies, en met speciale aandacht voor de armen. Kunnen christenen van de andere continenten zich in toenemende mate laten inspireren door deze benadering? Als teken van vriendschap en dank tegenover de christenen van China, heeft onze gemeenschap van Taizé door Operatie Hoop in 2009 een miljoen bijbels laten drukken en verspreiden in alle delen van het land.

IN IEDER MENS, EEN VERLANGEN

Ondanks de grote culturele verschillen die barrières kunnen creëren tussen de continenten, vormen alle mensen één enkele familie¹: ons bezoek aan China heeft deze overtuiging versterkt.

Wat onze cultuur, onze leeftijd of onze geschiedenis ook is, wij hebben een verlangen met elkaar gemeen, een dorst naar het leven in alle volheid.

De Bijbel komt vaak terug op deze dorst. Zij ziet deze als iets waarmee God ons getekend heeft en waarmee Hij ons naar Hem toetrekt.² Accepteren wij het om ons hart te laten verruimen door deze dorst, zonder haar te snel te willen lessen?³ Zij kan in ons worden tot een brandende liefde voor Hem die ons bevatten altijd overstijgt.⁴

Hoe meer wij God zoeken, hoe meer wij deze verbaazingwekkende ontdekking kunnen doen: Hij zoekt ons als eerste. In het boek van de profeet Hosea, praat God over zijn volk als een man over zijn geliefde: "Daarom zal ik haar meelokken tot in de woestijn en dan tot haar hart spreken." Daarna voegt Hij eraan toe: "Ik zal je voorgoed

¹ Wij zijn één menselijke familie die dezelfde planeet bewoont: daarom is het noodzakelijk om allemaal tezamen de verantwoordelijkheid te nemen voor de schepping en het milieu.

² "God, U bent mijn God, U zoek ik vanaf de dageraad, naar U smacht mijn ziel. Naar U hunkert mijn lichaam, in een dor en dorstig land zonder water." (Psalm 63:1) "Iedere nacht verlang ik naar U, ik hunker naar U met heel mijn ziel." (Jesaja 26:9)

³ Wij kunnen de neiging hebben om onze verlangens op een oppervlakkige manier te bevredigen. Is overconsumptie, met name, niet een uitvlucht voor bepaalde vraagstukken die men niet tot het einde durft uit te diepen?

⁴ In de vierde eeuw bezong Gregorius van Nazianze het mysterie van God: "U, boven alles, hoe kunnen wij U een andere naam geven? Welke hymne kunnen wij tot U zingen? Geen enkel woord kan U tot uitdrukking brengen... Het universele verlangen, het gekerm van ons, smacht naar U." En in dezelfde eeuw schreef Augustinus: "Door ons te laten wachten, vergroot God ons verlangen. Door dit verlangen verruimt Hij ons hart; en doordat ons hart groter wordt, maakt Hij het meer ontvankelijk voor Hem."

tot mijn vrouw maken, ik zal je hecht aan mij verbinden, door liefde en ontferming.”⁵

In Jezus wordt dit verlangen van God naar de mens een realiteit van vlees en bloed.⁶ Christus wilde voor altijd dichtbij ons blijven en Hij heeft daarvoor de prijs betaald: door zijn dood aan een kruis is Hij neergedaald tot de laagste plaats: een onschuldige, vervolgd zonder reden. En nu, verzezen, brengt Hij ons in verbinding met de heilige Geest, een onzichtbare aanwezigheid die ons trekt naar de volheid van God.

ONZE VERLANGENS ONDERSCHIEDEN

Het menselijk hart stroomt over van een drukte van verlangens en ambities: wij willen zoveel dingen, soms zelfs tegenstrijdige. Maar we weten ook dat we niet alles kunnen doen en alles kunnen hebben. Dit besef hoeft in geen geval te leiden tot een triest berusten, het kan ons juist bevrijden en ons helpen om luchtiger te leven.⁷

Ja, het is belangrijk om onze verlangens van elkaar te onderscheiden. Ze zijn niet allemaal slecht, ze zijn ook niet allemaal goed. Het gaat erom geduldig te leren welke als eerste te volgen en welke terzijde te laten liggen.

Besluiten welke verlangens er op de eerste plaats komen, luisteren naar wat het diepste in ons woont, dat is al een manier om naar God te luisteren. God spreekt ook tot ons in onze diepste verlangens. Het is aan ons zijn stem te horen tussen alle innerlijke stemmen.⁸

HET VERLANGEN NAAR GOD IN ONSZELF LATEN ONTWAKEN

We worden uitgenodigd om het diepste van al onze verlangens in ons te laten ontwaken: het verlangen naar God!

Het is waar dat de geest van bewondering en aanbidding niet makkelijk in stand te houden is zolang onze maatschappij waarde hecht aan onmiddellijke efficiëntie. In lange stiltes echter waarin niets schijnt te gebeuren, is de heilige Geest aan het werk in ons zonder dat wij weten hoe.

Weten hoe te wachten... Aanwezig zijn, simpel, zomaar. Knielen, erkennen dat God aanwezig is. De han-

den openen als teken van ontvankelijkheid. Stil zijn is al een uiting van een openheid naar God.

Gebaren van aanbidding en meditatie maken al eeuwenlang deel uit van de Aziatische culturen. Zouden christenen die steeds meer ontkerkelijken daar niet een aanmoediging in vinden om hun gebed weer te gaan vernieuwen? In de liturgieën en de samenkomsten kan de innerlijke dimensie gecombineerd worden met de gemeenschappelijke en feestelijke.

DELEN WAT WE HEBBEN

Ons laten doordringen van de dorst naar God maakt ons niet los van de zorgen van de wereld om ons heen. In tegendeel, deze dorst zet ons ertoe aan om hemel en aarde te bewegen zodat anderen kunnen genieten van het goede van de schepping en plezier in het leven vinden.⁹

Onze verlangens van elkaar onderscheiden en accepteren dat we niet alles hebben, leidt ertoe dat wij niet alle rijkdom voor onszelf in beslag nemen.¹⁰ Ambrosius zei al in de vierde eeuw: “Je geeft niet jouw weldaad aan de armen maar het is alleen maar hun weldaad die je aan hen teruggeeft.”

Leren om niet alles te hebben, behoedt ons voor een isolement. Materieel gemak leidt er vaak toe dat we in onszelf gekeerd raken ten koste van echte communicatie. Er is maar weinig voor nodig om daar verandering in te brengen.¹¹

Veel initiatieven van samen delen liggen binnen ons bereik: ondersteunende netwerken ontwikkelen; een solidaire economie bevorderen; immigranten ontvangen; reizen om zo van binnenuit andere culturen en menselijke situaties te begrijpen; verbanden tussen steden, dorpen of kerkgemeenschappen promoten om diegenen te helpen die dat nodig hebben; nieuwe technologieën op de juiste wijze gebruiken om ondersteunende banden te ontwikkelen...

We moeten oppassen dat we ons niet laten overweldigen door een pessimistische kijk op de toekomst door ons te richten op slecht nieuws. Oorlog is niet onvermij-

⁵ Hosea 2:16,21

⁶ Op een dag vroeg Jezus aan een vrouw bij een bron: “Geef mij te drinken” (Johannes 4:7). Het vervolg van het verhaal laat zien dat Hij in feite dorst had naar het overbrengen van de gaven van God. Aan het kruis zal Hij opnieuw zeggen: “Ik heb dorst” (Johannes 19:28). Gezien het verhaal, is deze dorst dan niet de ultieme uiting van het verlangen van Jezus om het leven te geven en zo de gave van God door te geven?

⁷ Is het niet essentieel om te leren omgaan met het onvoltooide en onvoorspelbare van ons leven? De welvarende samenlevingen zoeken vaak een manier om deze realiteit te verbergen. De belangrijkste zorg wordt dan je eigen kwetsbaarheid te verbergen, vergetend dat de innerlijke breuken, het lijden en de dood ook deel uitmaken van het bestaan.

⁸ “Ik prijs de Heer die mij inzicht geeft, zelfs in de nacht spreekt mijn geweten.” (Psalm 16:7)

⁹ Het geloof betreft niet alleen een religieuze ruimte. Niets dat betrekking heeft op de kwaliteit van het leven kan ons onverschillig laten. Wetenschappelijk onderzoek, artistieke expressie, een politieke betrokkenheid of lidmaatschap van een vakbond of vereniging, kunnen een manier zijn om God te dienen. Studeren of onderwijzen, je ondermening leiden met medemenselijkheid, je toewijden aan je familie, je vriendschappen uitbreiden, dat alles kan de komst van het koninkrijk van God voorbereiden.

¹⁰ Een omsmelting van het economische en wereldlijke financiële systeem gaat niet zonder een verandering van het menselijk hart: hoe kan je nu een ondergrond bouwen voor een rechtvaardiger systeem als sommigen steeds maar doorgaan met het vergaren van rijkdom ten koste van anderen?

¹¹ Wanneer onze gemeenschap ontmoetingen voor jongeren organiseert in de grote steden, op de verschillende continenten, als etappes van ‘de pelgrimage van vertrouwen op aarde’, nodigen wij duizenden families uit om in hun huis één of meerdere jongeren te ontvangen die ze niet kennen en van wie ze misschien niet eens de taal spreken. En we zien dat er weinig dingen nodig zijn om het goede in het menselijk hart boven te halen.

delijk.¹² Respect voor anderen is van onschatbare waarde om vrede te bewerkstelligen. De grenzen van de rijkste landen moeten zich nog meer kunnen openen. Een grotere gerechtigheid op aarde is mogelijk.¹³

Aan onderzoek naar wat gerechtigheid en vrede bevordert is geen gebrek. Aan de oproep ertoe evenmin. Wat ontbreekt is de motivatie die nodig is om de goede voornemens vol te houden.

Het Evangelie roept ons op tot eenvoud. Kiezen voor eenvoud opent ons hart voor het delen en voor de vreugde die van God komt.

VERTROUWEN IN GOD VERDIEPEN

Terwijl het geloof uit veel samenlevingen lijkt te verdwijnen wordt een spiritueel verlangen herboeren. Het is aan ons om het geloof dat ons doet leven, voor anderen toegankelijk te maken door juiste en eenvoudige woorden te vinden.

Er zijn er velen die niet kunnen geloven dat God hen persoonlijk liefheeft. Voor sommigen maken te veel beproevingen het geloof in God onmogelijk.¹⁴ Hoe kunnen wij dan duidelijker maken dat God de twijfels en het verzet tegen dat wat absurd is serieus neemt?¹⁵ Jezus zelf had

¹² Ondanks twijfels en zelfs mislukkingen, is het begin van de 21^e eeuw gekenmerkt door een groeiende bevestiging van een internationaal bewustzijn en het onderzoeken van een intensievere organisatie van de relaties tussen de volken: mobilisatie van de publieke opinie, pogingen om gezamenlijk te antwoorden op de huidige uitdagingen (klimaat, omgeving, gezondheid, economie)... Een grotere onderlinge afhankelijkheid tussen de volken kan weliswaar aanleiding geven tot angst en krampachtig vastklampen aan de eigen identiteit. Maar kan zij niet ook een garantie voor vrede worden?

¹³ Er zijn jaarlijks nog steeds 9 miljoen kinderen onder de 5 jaar die sterven, en 29% van de kinderen die overleven in ontwikkelingslanden is slachtoffer van ondervoeding. Dit is absoluut onacceptabel. Tegelijkertijd, en dit moet onderstreept worden, dankzij de Conventie over de Rechten van het Kind, unaniem goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in 1989, is de manier waarop kinderen worden behandeld veranderd: door een gezamenlijke internationale inspanning, zijn de sterfte en ondervoeding met bijna 30% gedaald in de laatste 20 jaar.

¹⁴ Dit is niet het geval voor allen die grote beproevingen kennen. Ik denk aan een jongere die ik enkele malen heb ontmoet in Taizé. Hij heeft een ongeneeslijke ziekte die zich uitbreidt. Hij lijdt er vreselijk onder. Vele mogelijkheden voor een bloeiend leven verdwijnen. En toch blijven de blik in zijn ogen en zijn houding verbazingwekkend open. Op een dag zei hij me: "Nu weet ik wat vertrouwen betekent. Vroeger had ik het niet nodig, maar nu wel." En hij voegde daaraan toe in een brief die hij me schreef: "Ik moet mijn ziekte niet alle aandacht laten opeisen." Toen zei ik tegen mijzelf: als deze jongen kon weten hoeveel hij me draagt door zijn woorden, en hoeveel hij anderen draagt door zijn houding. Er is in hem een soort weerspiegeling, heel nederig maar reëel, van het mysterie van de Opstanding.

¹⁵ Onder de boeken die samen de Bijbel vormen en zelfs onder de heilige teksten van andere religies, is er misschien geen enkele die de opstand van een onschuldig lijdende man zo heftig uitsprekt als het boek Job. Job veroordeelt de absurditeit van een leven van lijden, en hij klaagt over een wereld waarin je beter niet geboren zou zijn. Maar zelfs in het geweld van zijn opstandigheid, praat hij met God. Hij krijgt geen antwoorden op al zijn vragen maar hij vindt vrede in een ontmoeting met God.

我的心 灵 渴 慕 上 主

MIJN ZIEL DORST NAAR GOD (PSALM 63)

deel aan de pijn van wie beproefd worden toen Hij aan het kruis uitriep: "Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?"¹⁶

Veel kinderen zijn opgegroeid zonder dat iemand hen ooit heeft gezegd dat God van hen houdt. Welke jongeren zullen één of enkelen van hen vergezellen op de weg van het geloof?

Er zijn er die met het volwassen worden hun band met de christelijke gemeenschap verliezen. Vaak gaat het niet om een bewuste keuze, maar om een samenloop van omstandigheden die het geloof naar de laagste prioriteit verwijzen. Hoe kunnen vrienden elkaar helpen om de band met de lokale geloofsgemeenschap te hernieuwen?

Soms komt het voor dat er een afstand ontstaat tussen de kennis op het gebied van het geloof en de kennis verkregen op ander gebied. Een geloof dat is blijven steken bij de uitdrukkingen die men leerde in de kindertijd zal moeilijk het hoofd kunnen bieden aan de vragen die de volwassene zich stelt. Wij vinden geluk wanneer we wat dat we verstaan van het mysterie van het geloof op elke etappe van ons leven verdiepen.¹⁷

ONZE MOED HERNIEUWEN

God roept ons op om de wereld te veranderen, met grote ambitie, maar ook met diepe bescheidenheid.

De ouderen kunnen de jongeren bemoedigen. De jongere generaties zijn niet minder capabel dan hun voorgangers.

We worden uitgenodigd om deze verandering bij onszelf te laten beginnen: om de opgestane Christus ons hart te laten veranderen, om ons door de heilige Geest in de ruimte te laten stellen zodat wij de toekomst moedig tegemoet kunnen gaan.

Laten wij blij zijn met de dorst die God in ons heeft geplaatst! Zij geeft een nieuwe gloed aan ons hele leven. "Laat wie dorst heeft komen; laat wie dat wil vrij drinken van het water dat leven geeft."¹⁸

f. Alois

¹⁶ Marcus 15:34

¹⁷ Er bestaan manieren: bijbelgroepen, korte bijbellezingen voor elke dag, een tijd van terugtrekken in de stilte, trainingen in kerkgemeenschappen, studies verbonden met een theologische faculteit of andere kerkelijke organisaties, cursussen via internet...

¹⁸ Openbaring 22:17

WAT DOE JIJ MET JE VRIJHEID?

In Europa, maar ook in andere delen van de wereld, rijst met steeds meer kracht deze vraag.

Twintig jaar geleden, vlak voor de grote veranderingen in Europa, hebben we, na talrijke obstakels overwonnen te hebben, twee jongerenontmoetingen kunnen organiseren in Centraal Europa: – een Oost-West ontmoeting in Pécs, Hongarije. Terwijl de jongeren bijeen waren, ging het ‘ijzeren gordijn’ dat dwars door Europa liep, tussen Hongarije en Oostenrijk open.

– Een Europese ontmoeting in Polen, Wroclaw. Tijdens de voorbereidingen van deze ontmoeting viel de Berlijnse Muur. Dit stelde 50.000 jongeren voor het eerst in staat om in vrijheid vanuit het hele continent te komen om elkaar te ontmoeten.

In Wroclaw heeft frère Roger tegen de jongeren gezegd: “Dit jaar hebben verschillende volken ijzeren gordijnen zien vallen en op het zelfde moment zagen zij ook muren van angst en vernedering instorten. Deze afgelopen weken is er door velen zelfs dag en nacht gebeden voor de vrijheid van de volken.”

Twintig jaar later, in 2009, brachten drie ontmoetingen jongeren bijeen. In mei in Vilnius, Litouwen, in oktober in Pécs, Hongarije en eind december in Poznan, Polen, voor de Europese ontmoeting.

Bij deze gelegenheid willen we aan onszelf de vraag stellen of we genoeg nadenken over de betekenis die gegeven wordt aan de vrijheid. Elke jongere zou zichzelf deze vraag kunnen stellen: wat doe jij met je vrijheid?

JEZELF LATEN VOEDEN DOOR HET WOORD VAN GOD EN HET GEZAMENLIJK GEBED

In China hebben we groepen christenen ontmoet die zich heel erg bewust waren van de schat die de Bijbel is.¹ Sommigen zouden er meer in willen lezen maar vinden dat niet altijd makkelijk. Samen met hen herinneren we onszelf aan de volgende ingangen waarlangs de Bijbel toegankelijk voor ons kan worden:

– In het hart van de Bijbel bevindt zich de liefde van God. Tussen God en de mensheid begint alles met frisheid van een eerste liefde. Daarna volgen hindernissen en zelfs ontrouw. Maar God wordt het liefhebben niet moe, Hij blijft zijn volk zoeken. De Bijbel is de geschiedenis van de trouw van God.

– God geeft zichzelf aan ons door Christus: Hij is het Woord van God. Wanneer we de Bijbel lezen, is het Christus die we ontmoeten. Het is zijn stem die we horen. We treden in een persoonlijke relatie met Hem.²

Soms onthouden we van dit lezen in de Bijbel maar een enkel woord. Wat belangrijk is, is dat we het in de praktijk brengen. Dat is de manier waarop we het steeds beter zullen gaan verstaan.

In China hebben we ook met christenen samen gebeden die gewend waren de liederen van Taizé in hun eigen taal te zingen. Sommige vroegen aan ons hoe ze een gezamenlijk gebed het beste vorm konden geven. We deelden met hen een aantal concrete details geïnspireerd vanuit de lange praktijk van onze gemeenschap. Deze moeten natuurlijk wel goed afgestemd worden op de eigenheid van de plaatselijke kerk:

- Zorg er met eenvoudige middelen voor dat de plaats van het gebed gastvrijheid uitstraalt, op zo'n manier dat het de aanbidding draagt.
- Laat het gebed zich op harmonieuze wijze ontvouwen: liederen, psalm, lezing, lied, stilte (8 tot 10 minuten), voorbeden, Onze Vader, slotgebed, liederen.
- Lees in het gezamenlijk gebed een bijbelgedeelte dat kort is en toegankelijk. Bewaar de moeilijkere teksten voor een bijbeluitleg buiten het gezamenlijk gebed om.
- Zing lange tijd één zelfde zin uit de Schrift of uit de traditie om je hem zo eigen te maken en te verinnerlijken. Eén gezongen zin is makkelijk uit je hoofd te leren en hij kan ons de hele dag bijblijven. En soms ook 's nachts.
- Gebruik eenvoudige symbolen: plaats bijvoorbeeld op vrijdagavond een kruisicoon op de grond. Iedereen kan komen om het voorhoofd op het kruis leggen. Met dit gebaar kun je uitdrukken dat je alles wat jou bezwaart en ook de nood van de wereld aan Christus toevertrouwt. Op zaterdagavond kan het Opstandingsevangelie gelezen worden en kinderen kunnen onder dit lezen de kleine kaarsjes aansteken die iedereen heeft gekregen en zo het Paaslicht aan allen doorgeven.

- ¹ Overall ter wereld laten talrijke voorbeelden zien hoe geliefd de Bijbel is, hoe zij doorwerkt in de diepten van de mens en waartoe deze liefde leiden kan. In de jaren '40 werd er in Letland op een dag een priester, genaamd Victor, gearresteerd omdat hij in het bezit was van een Bijbel. De agenten van het regime smeten de Bijbel op de grond en bevalen de priester erop te trappen. Hij wierp zich op de knieën en kuste het boek. Hierom werd hij veroordeeld tot tien jaar werkstraf in Siberië.
- ² Sprekend over de Bijbel, zei een bisschop van de Filipijnen: “God spreekt, maar God luistert ook, in het bijzonder naar de weduwen, wezen, vervolgd en naar de armen die geen stem hebben. Daarom moeten wij, om het Woord van God te verstaan, leren luisteren op Gods manier.”

Enkele etappes in 2010 van de pelgrimage van vertrouwen op aarde

Frère Alois gaat met broeders naar...
... Portugal: ontmoeting in Porto, 13-16 februari;
... Bosnië-Herzegovina: Sarajevo, 3-5 september;
... Noorwegen: Oslo en Trondheim, 17-19 september.

Internationale jongerenontmoetingen
De 5de Aziatische ontmoeting zal plaatsvinden op de Filipijnen, in Manilla, 3-7 februari 2010.

Tijdens de ontmoeting in Poznan wordt de plaats aangekondigd van...
... de 2de internationale ontmoeting in Latijns-Amerika, 8-12 december 2010;
... de 33ste Europese ontmoeting, 28 december 2010 – 1 januari 2011.

Ontvangen brieven voor de ontmoeting in Poznan: zie <http://www.taize.fr>